ՀԱՎԵԼՎԱԾ N 2
Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի
մարզի Անի համայնքի ավագանու 2024
թվականի մայիսի 30-ի N 60-Ա որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶԻ ԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԵՂԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

Հաստատված է Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզի Անի համայնքի ավագանու 2024 թվականի մայիսի 30-ի N 60-Ա որոշման

ՔԱՂԱՔ ՄԱՐԱԼԻԿ 2024

Օգտագործված հապավումներ

Հապավումների ցանկ

ԿԿԹ - Կոշտ կենցաղային թափոններ

ՀԲՀ - Համայնքային բյուջետային հիմնարկ

Ներածություն

Անի համայնքը ունի դանդաղ զարգացող ֆինանսատնտեսական վիճակ: Համայնքում լճացած է աշխատանքային զամբյուղը, չկան աշխատատեղեր, ուստի համայնքի բնակչության մեծամասնությունը ապրուստը հիմնականում վաստակում է սեզոնային գյուղատնտեսությամբ, անասնապահությամբ և արտագնա աշխատանքով: Համայնքի Անիպեմզա, Անիավան, Բագրավան, Հայկաձոր, Աղին, Իսահակյան, Լուսաղբյուր, Շիրակավան բնակավայրերը հանդիսանում են սահմանամերձ բնակավայրեր և համարվում են ծերացող: Բնակավայրերի բնակիչները՝ չունենալով աշխատանքի և ապրուստի միջոցներ՝ լքում են բնակավայրերը: Հենց այդ է բնակչության դժգոհությունների պատճառը՝ տարբեր վարձավճարների և հարկային պարտավորությունների ժամանակին կատարման գործում:

Սահմանափակ է համայնքի բյուջեի ֆինանսական հնարավորությունները:

Համայնքում առկա բոլոր խնդիրները լուծվում են բյուջեի միջոցների հաշվին, չկան կայուն դոնորներ և ֆինանսական աջակցության այլ աղբյուրներ: Համայնքում առավել ծախսատար են աղբահանության և սանմաքրման ոլորտները:

Անի խոշորացված համայնքի աղբահանության ռազմավարական պլանը մշակող աշխատանքային խումբը ուսումնասիրել, քննարկել և մանրամասնորնեն ներկայացրել է համայնքում աղբահանության հետ կապված բոլոր խնդրները, մինչև օրս տրված լուծումների տարբերակները, աղբահանության հետ կապված հիմնախնդիրները, գործողություններն ու նպատակները:

Անի համայնքում աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքներն իրականացնում է համայնքնային ենթակայության «Անի կոմունալ տնտեսություն» բյուջետային հիմնարկը:

Համայնքում առկա տեխնիկական միջոցների ոչ բավարար պայմաններում անգամ, հիմնարկը հնարավոր բոլոր միջոցներով իրականացնում է համայնքում պատշաճ սանիտարական մաքրում և աղբահանություն:

Անի համայնքի աղբահանության ռազմավարական պլանը ընդունվելու է Անի համայնքի ավագանու կողմից Անի համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրին կից հավելվածով:

ՆԱԽԱԲԱՆ

Անի կոմունալ տնտեսության ռազմավարական պլանի հիմքում դրված է ՀՀ աղբահանության օրենսդրությամբ սահմանված աղբահանության և սանիտարական մաքրման հետ կապված հարաբերությունների կարգավորման և համայնքում պատշաճ սանիտարական մաքրության ապահովումը:

Քանի որ համայնքում կոմունալ ենթակառուցվածքների սպասարկման ընթացիկ աշխատանքները գործնականում կարգավորում և իրականացնում է Անի կոմունալ տնտեսությունը, ուստի Անի համայնքի աղբահանության ռազմավարական պլանը մշակվել է Անի կոմունալ տնտեսության աշխատանքային խմբի կողմից: Կազմվել է առաջիկա չորս տարվա աղբահանության պլանը, առաջ են քաշվել առաջնահերթ խնդիրները, պլանավորվել և ըստ գործողությունների նկարագրվել է դրանց լուծումներն ու առաջիկա անելիքները:

<u>Աշխատանքային խումբը բաղկացած է երեք անդամներից՝</u>

«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ տնօրեն՝ Արթուր Կարապետյան
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ հաշվապահի օգնական՝ Հասմիկ Սիմոնյան
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ կադրերի տեսուչ՝ Վարդուհի Առաքելյան

<u>Համապատասխան ուսումնասիրություններ և գործում աշխատանքային խմբին աջակցել են՝</u>

Քաղաքաշինության, հողաշինության, կոմունալ տնտեսության և տրանսպորտի բաժնի պետի ժ/պ՝ Վաչագան Հեպոյանը
Ֆինանսատնտեսագիտական, եկամուտների հաշվառման և հավաքագրման բաժնի պետի ժ/պ Անժելա Սաղաթելյանը
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ փոխտնօրեն՝ Գագիկ Հարությունյանը
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ հաշվապահ՝ Աղասի Աղաբաբյանը
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ կադրերի ավագ տեսուչ՝ Վարդիթեր Փիլոյանը
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ գործավար-օպերատոր՝ Քրիստինե Պողոսյանը
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ գործավար՝ Տաթևիկ Սաքոյանը
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ համակարգչային տեխնիկայի սպասարկման և վերանորոգման մասնագետ Արթուր Արիստակեսյան
Քաղաքաշինության, հողաշինության, կոմունալ տնտեսության և տրանսպորտի բաժնի 2-րդ կարգի մասնագետ ժ/պ՝ Արման Մկոյանը

Առկա իրավիճակի վերլուծություն

Օրենսդրական դաշտ և կառավարման կառուցվածք

Աղբահանության կառավարման ռազմավարական պլանը մշակելիս հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության 2017-2036թթ կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման (ԿԿԹԿ) համակարգի զարգացման ռազամավարությունը,որի գերնպատակն է բնակչությանը և տնտեսվարողներին մատուցել տեխնիկական և բանապահպանական կայուն, կանոնակարգված և ծախսարդյունավետ ծառայություններ: Համակարգը ենթադրում է թափոնների հավաքման,տեղափոխման պահպանման, տեղադրման, իսկ հետագայում նաև վերամշակման համակարգերի ներդրում, որը գործելու է ֆինանսական և իրավական կայուն հիմքի վրա:

Խնդիրներ, առաջնահերթություններ, տեսլական

1. Հիմնախնդիրների բացահայտում և առաջնահերթությունների սահմանում

2023թ.-ից սկսած Անի համայնքում գործում է աղբահանության և սանիտարական մաքրման կանոնակարգված համակարգ:

Սակայն տեխնիկական պարկի ոչ բավարար հագեցվածության, ֆինանսական միջոցների բացակայության, ինչպես նաև աղբահանությունից օգտվող քաղաքացիների և տնտեսվարողների ՀՀ աղբահանության օրենսդրության ոչ բավարար իրազեկվածության պատճառով առկա են աղբահանության գործընթացի կազմակերպման որոշակի խնդիրներ:

Ստորև առանձնացված են Անի համայնքի աղբահանության հետ կապված երեք հիմնախնդիրներ՝

1/ սահմանված չափորոշիչների համապատասխան աղբավայրերի բացակայություն և շրջակա միջավայրի պահպանություն:

2/ ֆինանսական միջոցների սղություն

3/ աղբի վերամշակման բացակայություն

1.1 Սահմանված չափորոշիչների համապատասխան աղբավայրերի բացակայություն և շրջակա միջավայրի պահպանություն:

Անի համայնքը չունի սահմանված նորմերին համապատասխան աղբավայր:Աղբավայրը չի ստեղծվել որևէ նախագծային լուծումներով, ուղղակի տվյալ տարածքն առանձնացվել է Անի համայնքի աղբը կուտակելու նպատակով,որը չունի հիմքի մեկուսացում, հոսքաջրերի հավաքման տեխնիկական համակարգ:

Աղբի մեծ կուտակումներն առաջացնում են մեթան գազ և պատճառ դառնում մշտական բռնկումների: Իսկ թափոնների մեծ մասի ինքնայրման ու թերայրման հետևանքով մթնոլորտ են արտանետվում տարբեր տիպի թունավոր,այդ թվում նաև քաղցկեղածին նյութեր:

1.2 Ֆինանսական միջոցների սղություն

ՀՀ Շիրակի մարզի «Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ-ն Անի համայնքի աղբահանության միակ օպերատորն է: Համայնքի աղբահանությունը կազմակերպվում է համայնքապետարանի ֆինանսավորմամբ և աղբահանության տեղական վճարների հաշվին: Սակայն աղբահանության ծախսերը եռակի գերազանցում են աղբահանությունից ստացվող եկամուտները:

1.3 Աղբի վերամշակման բացակայություն

Անի համայնքում չի իրականացվում աղբի տեսակավորման և վերամշակման համապատասխան աշխատանքներ, որն էլ առաջ է բերում 1.1 կետում նշված հիմնախնդիրները:

2. Թույլ և ուժեղ կողմերի վերլուծություն

Հաշվի առնելով Անի համայնքի ներկայիս աղբահանության վիճակը, կատարվել է ներքին վերլուծություն և բնակչության որոշակի հատվածի հետ սոցիալական հարցում՝ աղբահանության և սանիտարական մաքրման վերաբերյալ, որը թույլ է տալիս ուրվագծել Անի կոմունալ տնտեսության կատարած աղբահանության աշխատանքների ուժեղ և թույլ կողմերը:

Աղյուսակ 1

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄ
•Կանոնավոր աղբահանություն •Աղբահանության գրաֆիկի •Աղբամանների առկայություն •Բնակչության կողմից վարձավճարների հավաքման միջին մակարդակ •Նոր մտածելակերպի և բարեփոխումների նկատմամբ դրական վերաբերմունք համայնքապետարանի և Անի կոմունալ տնտեսության կողմից	• Բնակչությանը տեղեկացնելու մշտական և կանոնավոր միջոցների բացակայություն •Բնակչության անիրազեկությունը և անտարբերություն թափոնների տեսակավորման և վերամշակման նկատմամբ •Տիպային աղբավայրի բացակայություն • Աղբի տեսակավորման մշակույթի բացակայություն • Աղբատար ավտոմեքենաների սակավություն • Ֆինանսական դոնորների բացակայություն

3. Տեսլականի և նպատակների ձևակերպում

Աղբահանության գործունեության ուսումնասիրությունների և փորձի հիման վրա վերլուծվել է հաշվետու ժամանակաշրջանի վիճակը, նպատակները ապագայի նկատմամբ, սահմանվել է աղբահանության տեսլականը: Վերլուծություններին և փորձին վերագրվել է երկու հիմնական արտահայտություն՝ «ի՞նչ ունենք» և «ի՞նչ կարող ենք ունենալ»:

Աղբահանության տեսլականի վերաբերյալ քննարկման արդյունքում աշխատանքային խումբը եկել է հետևյալ եզրահանգմանը.

աղբահանության արդյունավետ և հուսալի համակարգի ստեղծումը ուղիղ համեմատական է աղբի ծավալի կրճատման, տեսակավորման և վերամշակման, շրջակա միջավայրի

պաշտպանությանն ուղղված ճշգրիտ գործելակերպի և ֆինանսապես կարող, իրազեկ հասարակության աջակցության և մասնակցության հետ:

Անի Կոմունալ տնտեսությունը մշակել է աղբահանության ռազմավարություն և սահմանել երկարաժամկետ նպատակներ, որը միտված է աղբահանության կազմակերպման զարգացմանն ու արդիականացմանը:

Դրանք են:

Աղբահանության տեխնիկական միջոցների արդիականացում - աղբի կուտակման, հավաքման, տեղափոխման, տեղակայման, տեսակավորման, վերամշակման, վնասազերծման տեխնիկական հնարավորություններ:

Տնտեսական զարգացում և ֆինանսական կայունություն - Պետական աջակցություն, այլ կառույցների ներգրավվածություն և շահագրգռվածություն ոլորտի բարելավման գործում: Ինքնածախսածածկման հնարավորություններ և տնտեսական արդյունավետության բարձրացում, աղբահանության վճարների գանձման ժամանակակից մեթոդներում, աղբի տեսակավորման և վերամշակման հնարավորությունների ստեղծում:

Հանրային իրազեկվածություն և ներգրավվածություն - երկկողմանի տեղեկատվության կիրառում, հանրային իրազեկման միջոցներ, հանրային քննարկումներ:

3.Պլանավորման տարածքի բնութագիր

Ընդհանուր տեղեկություններ

Անի համայնքը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզում: 2017թ-ին միավորվել են տասնյոթ համայնքներ և երկու բնակավայր որի արդյունքում ձևավորվել է Անի միավորված համայնքը:

Անի համայնքը գտնվում է մայրաքաղաք Երևանից 106,1կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոն Գյումրիի քաղաքից 31 կմ հեռավորության վրա: 2023թ-ի պաշտոնական տվյալներով, համայնքի բնակչությունը կազմում է 23057 մարդ:
Համայնքում աղբահանությունն իրականացնում է «Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ-ն

ա/ Անի համայնքի տարածքի նկարագրությունը

	Ընդհանուր տարածք /հա/	Քաղաքային	Գյուղական	Արդյունաբերական	Գյուղատնտեսական	Կանաչ, անտառային /հազար/
Տարածքը /հա/	44464.68	212,7	1936,5	906,7	39021,8	0,16892

բ/ Աշխարհագրական սահմաններ

Անի համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 44464,68 հազ. հա: Համայնքին սահմանակից բնակավայրերն են՝ Բայանդուր, Հոռոմ, Հայրենյաց, Պեմզաշեն, Լեռնակերտ, Գառնահովիտ, Զարինջա, Մաստարա, Ներքին Արթիկ, Թլլիկ բնակավայրերը և ՀՀ պետական սահմանը:

Անի համայնքը տեղակայված է Ախուրյան գետի ձախափնյա Շիրակի սարահարթում՝ ծովի մակարդակից 1150 -2000 մետր բարձրության վրա: Սահմանակից է Թուրքիայի հանրապետությանը, Արագածոտնի մարզին:

ԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

ԲՆԱԿԱՎԱՅՐ	ԱՂԲԱՐԿԻ ՔԱՆԱԿ ՄԵՏԱՂՅԱ/ՊԼԱՍՏԻԿ
1 ՄԱՐԱԼԻԿ	20/137
2.ՄԱՌՆԱՂԲՅՈՒՐ	18/63
3 ՉԻՓՀԱՆՔՈՎ	10/33
4 ՉՈՐԱԿԱՊ	1/42
5 ԼՈՒՍԱՂԲՅՈՒՐ	3/29
6 ԳՈՒՍԱՆԱԳՅՈՒՂ	2/28
7 ՇԻՐԱԿԱՎԱՆ	0/28
8 ԱՂԻՆ	0/20
9 ԻՍԱՀԱԿՅԱՆ	1/30
10 ԲԱԳՐԱՎԱՆ	0/44
11 ՋՐԱՓԻ	2/28
12 ՀԱՅԿԱՁՈՐ	0/16
13 ԱՆԻԱՎԱՆ	2/11
14 ԱՆԻՊԵՄԶԱ	2/14
15 ՔԱՐԱԲԵՐԴ	4/22
16 ՍԱՐԱԿԱՊ	0/30
17 ԼԱՆՋԻԿ	2/27
18 ԽԱՐԿՈՎ	0/0
19 ԲԱՐՁՐԱՇԵՆ	0/0
0 ԱՂԲԱՎԱՅՐ	

Աղբահանություն և անիտարական մաքրման ենթակա պատմա-մշակութային հուշարձաններ

Աղյուսակ 3

Բնակավայր/ քաղաք	Հուշարձաններ
Մարալիկ	Հին և Նոր գերեզմանատներ, Հաղթանակի պուրակ, Սբ. Աստվածածին եկեղեցի, Սբ Մատուռ, Սողոմոն Թեհլերյանի հուշարձան, Մշակույթի տան հարակից պուրակ
Սառնաղբյուր	Հին և Նոր գերեզմանատներ, Անհայտ զինվորի հուշարձան, Կարմիր վանք, Թադևոս Առաքյալ եկեղեցի, Սուրբ Հակոբ վանք, Սառնաղբյուրի հուշաղբյուր, Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի ուխտատեղի
Ձիթհանքով	Գերեզմանատներ, Սուրբ Աստվածածին եկեղեցի Սբ. Խաչ դարեր) եկեղեցի
Ձորակապ	Գերեզմանատուն, Սբ. Աստվածածին եկեղեցի և «Հալիվոր պապ» մատուռ, Հայրենական Մեծ պատերազմի հուշարձան
Լուսաղբյուր	Գերեզմանատուն, «Անձավաձոր» քարանձավ, «Սրբատեղ» մատուռ
Գուսանագյուղ	Գերեզմանատուն, Հայրենական Մեծ պատերազմի հուշարձան, Ամրոց-դղյակ
Շիրակավան	Գերեզմանատուն
Աղին	Գերեզմանատուն, <<Սուրբ Հակոբ>> եկեղեցի
Իսահակյան	Գերեզմանատուն, Ավ. Իսահակյանի հուշարձան,
Բարձրաշեն	Գերեզմանատուն,Պողոս-Պետրոս մենաստան, Աստվածածին եկեղեցի
Բագրավան	Գերեզմանատուն, Հայրենական Մեծ պատերազմի հուշարձանքարայր-կացարանների համալի /Նորշեն-Խարկով/
Ջրափի	Գերեզմանատուն, Սբ. Սարգիս, Սբ. Գրիգոր, Սբ. Աստվածածին եկեղեցիներ, Ջրափիի իջևանատուն, իջևանատան ավերակ շենք
Հայկաձոր	Գերեզմանատուն, սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցի

Անիավան	Գերեզմանատուն
Անիպեմզա	Գերեզմանատուն, Երերույքի տաճար
Սարակապ	Գերեզմանատուն, Կարմիր վանք եկեղեցի, <<Ծակքար>> մատուռ, Հայրենական Մեծ պատերազմի հուշարձան
Լանջիկ	Գերեզմանատուն, Կաթոլիկ եկեղեցի
Քարաբերդ	Գերեզմանատուն, Հայրենական Մեծ պատերազմի հուշարձան, <<Ժամ>> եկեղեցի, <<Խաչի բացատ> մատուռ

գ/

Ժողովրդագրական տեղեկատվություն

Աղյուսակ 4

Գրանցված բնակչություն /մարդ/	Փաստացի բնակվող /մարդ/	Տնտեսությունների թիվ	Բազմաբնակարան շենքերի թիվ	Բնակարանների թիվ
23057	14414	4558	195	4363

դ/ Կոշտ թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակը և քանակը

Աղյուսակ 5

Թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակները	*Քանակ*
Բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	
Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր	195
Անհատական բնակելի տներ	4363
Ոչ բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	
Առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների մատուցման շինություններ	192
Հյուրանոցային և հյուրատնային տնտեսություններ, սպորտի համար նախատեսված, տրանսպորտի բոլոր տիպերի կայանների շինություններ	7
Արտադրական, արդյունաբերական և գյուղատնտեսական նշանակության շինություններ	30
Գիտակրթական, մշակութային և գրասենյակային նշանակության շինություններ	25
Շինություններ, որտեղ իրականացվում է մեկից ավելի, առանձնացված տնտեսական գործունեություն	1

4. Թափոնների քանակ և բաղադրություն

Աղբահանության պլանավորման շրջանակներում՝ հատկապես գոյացող թափոնների քանակի նվազեցման, տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման և տեղադրաման ծրագրեր և միջոցառումներ մշակելիս ու նախատեսելիս՝ առանձնապես կարևոր է թափոնների քանակի և բաղադրության հստակեցումը:

Անի համայնքը չունի տեխնիկական և ֆինանսական միջոցներ աղբի տեսակավորման, օգտահանման, տեղադրման, վերամշակման և նմուշառման հնարավորություններ, ուստի հնարավոր չէ հստակ բնութագրել և ներկայացնել աղբի բաղադրությունը:

1. **<u>Անի համայնքում գոյացող թափոնների քանակի առկա ցուցանիշներն են.</u>**

- մեկ տարում գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգվածը (տ/ տարեկան)- **2023թ. -1764 տ**
- մեկ տարում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/կգ/տարի)-**1անձ- 122,38կգ**
- մեկ օրում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/ կգ/օր)- **1անձ-0,360կգ**

Քանի որ, Անի համայնքի գյուղական բնակավարերի բնակիչների ստվար հատվածը դեռևս ջեռուցումն ապահովում է այրման վառարաններով և աղբի զգալի մասը ծառայում է որպես վառելանյութ, ուստի համայնքում ձմռան ամիսներին աղբի քանակը կրճատվում է (դեկտեմբեր, հունվար, փետրվար):

- Ձմռան ամիսներին գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգվածը (տ/3 ամիս)- **2023թ.- 20,7կգ**
- Մեկ ամսում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/կգ/ամիս)- **1անձ- 6,9կգ**
- Մեկ օրում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/ կգ/օր) - **1անձ-0,230կգ**

2. Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/ հուսքերը

Անի համայնքի աղբի տեսակը իրավաբանորեն սահմանվում է որպես կոշտ կենացաղային թափոններ (ԿԿԹ):

Կոշտ կենցաղային թափոններ՝ սպառման թափոնների տեսակներ, որոնք առաջանում են բնակելի տարածքներում ֆիզիկական անձանց կողմից սպառման ընթացքում, ինչպես նաև ապրանքներ, որոնք անձնական և կենցաղային կարիքների բավարարման նպատակով բնակելի տարածքներում ֆիզիկական անձանց կողմից օգտագործման ընթացքում կորցրել են իրենց սպառողական հատկությունները: Կոշտ կենցաղային թափոններին են պատկանում նաև այն թափոնները, որոնք առաջանում են իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի գործունեության ընթացքում և կազմով նման են բնակելի տարածքներում ֆիզիկական անձանց կողմից սպառման ընթացքում առաջացող թափոններին

Հարկ է հավելել, որ ունենք **պարտեզային թափոններ՝ մասնավորապես էտման թափոն,** որը համայնքապետարանի կողմից, որպես վառելանյութ հատկացվում է անապահով ընտանիքներին:

Թափոնների տեսակներից առկա է նաև **բեռնատար մեքենաների շահագործումից դուրս եկած անվադողեր,** որոնք ուղարկվում են ՀՀ պետական սահման զինված ուժերի կարիքների համար:

Աղբի տեսակներից է նաև **շինարարական աղբը**՝ որն առաջանում է քաղաքաշինական և շինարարական գործունեության հետևանքով: Այն տեղահանվում և տեղափոխվում է բնակչների և տնտեսվարողների կողմից՝ վարձակալական հիմունքներով:

Թափոններ բաղադրությունը տոկոսներով, ըստ ընդհանուրի

Աղյուսակ 6

Թափոնի տեսակը	%	Թափոնի տեսակը՝ բաղադրության մանրակրկիտ ուսումնասիրության դեպքում	%
Օրգանական	18%	Խոհանոցային	8%
		Այգիներից, պուրակներից և այլ կանաչ տարածքներից	10%
Թուղթ և ստվարաթուղթ	50%		50%
Պլաստիկ	20%	Պլաստիկ շշեր	35%
		Պոլիեթիլենային փաթեթավորումներ	35%
		Պլաստիկ տարրաներ	30%
Ապակի	1%		
Մետաղ	1%		
Այլ թափոններ	20%	Էլեկտրական	1%
		Տեքստիլ	8%
		Փայտ	9%
		Վտանգավոր	1%
		Այլ	1%

5. Թափոնների գործածություն

Թափոնների գործածության ձևերը և դրանց նկարագրությունները

Աղյուսակ 7

Թափոնների գործածության ձև		Նկարագրություն
1	Խառը տեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Թափոնների խառը հավաքում և հեռացում Անի կոմունալ տնտեսության կողմից դեպի աղբավայր:
2	Թափոնների տեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	0
3	Թաձոնների վերօգտագործում և վերակիրառում	0
4	Թաձոնների վերամշակում և օգտահանում	0
5	Վտանգավոր թափոնների չեզոքացում / վնասազերծում/	0
6	Թափոնների տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում	0
7	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում	0

1.Աղբահանության և կոշտ թափոնների գործածություն

Աղբահանության և ԿԿԹ-ների կառավարման համար կարևոր է, որ մանրամասնորեն գնահատվեն թափոնների գործածության առանձին փուլերը, դրանց համար անհրաժեշտ կարողությունները, ենթակառուցվածքները և ռեսուրսները, ինչպես նաև դրանցում ներգրավված դերակատարների դերը, իրավասության շրջանակները և պատասխանատվության չափը:

Անի համայնքում աղբի հավաքումը կատարվում է աղբամանների և աղբարկղերի համար նախատեսված տեղամասերից:

Աղյուսակ 8

Թափոնների հավաքագրման մեթոդներ	Ծառայություններից օգտվող բնակչություն (%)	Տեսակավոր ված հավաքում (տոննա)	Տեսակավոր ված հավաքում (%)	Չտեսակավոր ված հավաքում (տոննա)	Չտեսակավոր ված հավաքում (%)
Աղբամաններից	100%	0	0	1764	100%
Աղբաղցերից	0	0	0	0	0
Գրաֆիկով տնից կամ կազմակերպությունից	0	0	0	0	0
Պատվերով՝ տնից	0	0	0	0	0

կամ կազմակերպությունից					
Ինքնափոխադրում	0	0	0	0	0

2. Աղբահանություն իրականացնող օպերատորներ

Անի համայնքում աղբահանություն իրականացնող միակ օպերատոր հանդիսանում է «Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ-ն:

Աղյուսակ 9

Օպերատորի անվանում	**Սպասարկվող համայնքներ /բնակավայրեր/**	**Սպասարկվող տարածքի բնակչության թիվը**	**Օպերատորի աղբատար մեքենաների թիվը**	**Օպերատորի աղբատար մեքենաների տեսակը, տարողությունը /բաց,փակ թափքով, կոմպակտոր/**	**Հավաքվող թափոնների տեսակները /խառը տեսակավորված**	**Օպերատորի աշխատանքի գնահատական /1-ից 5/**
«Անի կոմունալ տնտեսություն» ՀԲՀ	Անի համայնք	14414 բնակիչ	3	3փակ, կոմպակտոր, ≈2500կգ	ԿԿԹ	4

Վերօգտագործում և նախապատրաստում վերօգտագործման կամ վերակիրառման համար

Աղյուսակ 10

Արտադրողի անվանում	Արտադրանքի տեսակ	Վերարտադրող բաղադրիչ / ապակե, պլաստիկե տարրա, փաթեթավորում և այլն/	Վերադարձի/հավաքման մեխանիզմը / ընդունվում է գործարանում, խանութնում, ընդունման կետում/	Սպառողի համար վերադարձի հարմարություն /անհարմար, հարմար/	Նշումներ
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

Վերանորոգման կարողություն

Աղյուսակ 11

Արտադրանքի տեսակ	Վերանորոգման կետերի թիվ	Նշումներ
Սառնարան	0	0
Լվացքի մեքենա	0	0
Այլ կենցաղային տեխնիկա	0	0
Հագուստ, կոշիկ	0	0
Կհաույք	0	0
Ավտոպահեստամասեր	0	0
Շինանյութ/ պատուհան դուռ, տանիք և այլն	0	0

Թափոնների ոչ ֆորմալ տեսակավորում և օգտահանում

Աղյուսակ 12

Տեսակավորվող թափոնների տեսակ	Հավաքվում է ընդհանուր կետում /այո, ոչ/	Հզորություն հազ. տ/տարի	Հավաքվում է սպասարկման օբեկտներից /այո, ոչ/	Հավաքվում է աղբավայրում /այո, ոչ/
Ապակի	0	0	0	0
Պլաստիկ	0	0	0	0
Մետաղ	0	0	0	0
Թուղթ	0	0	0	0
Ավտոմեքենայի մարտկոց	0	0	0	0
Այլ թափոններ	0	0	0	0

Թափոնների գործածության կայանքներ

Աղյուսակ 13

Թափոնների գործածության կայանքներ	**Առկայության /պլանավորման տարածքում առկա է/ առկա չէ, առկա է այլ տարածքում/**	**Հզորություն հազ տ/տարի**	**Հեռավորություն պլանավորման տարածքից, կմ**	**Նշումներ**
Տեսակավորման կենտրոն	0	0	0	0
Ապակու վերամշակման կայանք	0	0	0	0
Մետաղի վերամշակման կայանք	0	0	0	0

Պլաստիկի վերամշակման կայանք	0	0	0	0
Թղթի վերամշակման կայանք	0	0	0	0
Կոմպոստացման կայանք	0	0	0	0
Կենսագազի արտադրման կայանք	0	0	0	0
Աղբակիզման կայանք	0	0	0	0
Վնասազերծման/ վերացման կայանք	0	0	0	0

3.Աղբի տեղափոխման սխեմա

Աղյուսակ 14

Բնակավայրի անվանում	Ամենօրյա աղբահանություն	Շաբաթական մեկ անգամ
Ք. Մարալիկ		
Սառնաղբյուր		
Ձորակապ		
Քարաբերդ		
Լանջիկ		
Ձիթհանքով		
Գուսանագյուղ		
Շիրակավան		
Լուսաղբյուր		
Իսահակյան		
Աղին		
Ջրափի		
Հայկաձոր		
Բագրավան		
Անիավան		
Անիպեմզա		

3. Աղբավայր և աղբանոց

Աղյուսակ 15

Աղբավայր /գտնվելու վայրը/	Շահագործող համայնքներ /բնակավայրեր/	Աղբավայրի մակերես, հա	Տեղադրվող աղբի տեսակ	Ստեղծման իրավական հիմք/որոշման համար, ամսաթիվ/	Սեփականության /օգտագործման իրավունք/	Շահագործողի անվանում	Աղբի տեղադրման վճարը / ՀՀ դրամ/տոննա/	Դեպի աղբավայր տանող մուտքի ճանապարհահատվածի վիճակը
Մարալիկ-Քարաբերդ ճանապարհահատվածի աջ հատված	Անի համայնք	1,08135 հա	ԿԿԹ	13/09/2023թ. Անի համայնքի ղեկավարի թիվ 332-Ա որոշում	Վկայական N22092023-08-0007	ԱԿՏ	Անվճար	Բավարար

Պատասխանատվության փաստացի բաշխում

Աղյուսակ 16

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում (%)	Խառը հավաքագրում (%)	Տեսակավորված հավաքագրում (%)	Տեղափոխում (%)	Տեսակավորում/գործարանային/ (%)	Վերօգտագործում/կրկնօգտագործում / (%)	Վերամշակում և/կամ օգտագնահատում (%)	Վտանգավոր թափոնների վնասազերծում/վերացում (%)	Տեղադրում աղբավայրում (%)
ՏԻՄ	100	100	0	100	0	0	0	0	100
Մասնավոր հատված	98	100	0	0	0	0	0	0	0
Արտադրող	98	100	0	0	0	0	0	0	0
Բնակչություն	98	100	0	0	0	0	0	0	0
Քաղաքացիական կազմակերպություն	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Փաթեթավորման թափոններիհավաքագրման կազմակերպում

Աղյուսակ 17

Թափոնի տեսակ	Իրազեկության բարձրացում	Խառը հավաքում	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում	Վերօգտագործում /կրկնօգտագործում	Վերամշակում և/կամ օգտագծահատում	Տեղադրում սանձմանում
Կոշտ կենցաղային թափոն	ՏԻՄ	ՏԻՄ	0	ՏԻՄ	0	0	ՏԻՄ
Խոշոր եզրաչափի թափոն	0	0	0	0	0	0	0
Շինարարական աղբ	0	0	0	0	0	0	0
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ մետաղական ջարդոններ	0	0	0	0	0	0	0
Անվադողերի	0	0	0	0	0	0	0
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	0	0	0	0	0	0	0
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	0	0	0	0	0	0	0
Կենսաբանական թափոն	0	0	0	0	0	0	0
Վտանգավոր թափոններ	0	0	0	0	0	0	0

Դերերի բաշխումն ըստ թափոնների տեսակի և գործունեության ձևերի

Աղյուսակ 18

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում	Չտեսակավորված հավաքում	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում	Տեսակավորում /Գործարանային/	վերօգտագործում	Նյութի օգտագծահատում	Էներգիայի օգտագործում	Կոմպոստացում	Վնասազերծում/ վերացում	Տեղադրում սանձմանում
Կոշտ կենցաղային թափոններ	ՏԻՄ	ՏԻՄ	0	ՏԻՄ	0	0	0	0	0	0	0
Խոշոր եզրաչափի թափոններ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Շինարարական աղբ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Շահագորշումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոններ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Անվադողեր	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Էլեկտրական և	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

էլեկտրոնային թափոն											
Կենսաբանական թափոններ	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Այլ/ ըստ անհրաժեշտության/	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4.Անձնակազմի կարողությունների գնահատում

Աղյուսակ

19

Հմտություն/ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ/ 1ից 5/
Թափոնների կառավարմաան գիտելիքներ	37	4
ՀՀ օրենսդրության իմացություն	7	4
Տվյալների հավաքագրում	5	4
Համակարգչային քարտեզագրում	1	5
Գնումների կազմակերպում	1	4
Պայմանագրերի կառավարում	2	4
Գործառնական հմտություններ	37	4
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն	3	4

6. Իրազեկվածության աստիճան

Թափոնների կայուն կառավարում ապահովելու կարևորագույն նախապայման է ինչպես բնակչության,այնպես էլ կառավարման համար պատասխանատու անձնակազմի իրազեկվածության անհարաժեշտ աստիճանը:

Իրազեկվածության աստիճանի գնահատման հաջողված մեթոդ է բնակչության սոցիալական հարցումները, նախապես մշակված հարցաշարերով: Հարցաշարերը պետք է ուղղված լինեն թափոնների կառավարման խնդիրների վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրների, տեղեկացվածության, վերաբերմունքի և ակնկալիքների, ինչպես նաև թափոնների կառավարման առկա իրավիճակից, բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակության

աստիճանի գնահատմանը, ինչպես նաև պարունակեն տեղեկություններ լրացնողի/հարցվողի տարիքի, կրթության, մասնագիտության, զբաղվածության, աշխատավայրի վերաբերյալ:

Հարցման արդյունքներն ամփոփված են ստորև՝ 10 աղյուսակում, և ներառվում են պլանում:

Աղյուսակ 20

Հարցեր	**Իրազեկվածության/գոհունակության աստիճան /1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց/**
1.Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	
Կրթության տարբեր աստիճաններ /նախադպրոցական,դպրոցական, բուհական/	3
Սոցիալական գովազդներ	2
Պաշտոնական տեղեկատվություն ԶԼՄ-ներով	2
Քաղաքացիական կազմակերպությունների գործունեություն	2
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն	
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազդեցությունները	3
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազդեցությունները	3
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազդեցությունները	3
Թափոնները աղբավայրից հեռացնելու ազդեցությունները	2
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	2
Օրենսդրության պատժիչ գործիքները	1
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	1
3. Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ	
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	4
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	3

Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	1
Թափոնների վերամշակման , օգտահանման օգուտները	3
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	3
4. Բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակություն	
Աղբամանների տեղակայվածություն	4
Աղբամանների վիճակ	4
Չտեսակավորված թափոնների հավաքման հաճախականություն	2
Համայնքի սանիտարական վիճակ	4
Աղբահանության վճար	4
Մատուցված ծառայությունների ընդհանուր վիճակ	4

Անի համայնքում օգտագործվող մեքենա-սարքավորումների և աղբամանների բնութագիրը

Աղյուսակ

21

Մեքենա-սարքավորումներ և աղբամաններ	Քանակ	Ծավալ /միավոր/	Արտադրության տարեթիվ
GAZ KO - 440	1	8մ^3	2020թ.
GAZ KO - 440	1	8մ^3	2020թ.
GAZ KO53 - 413	1	7,5մ^3	1989թ.
ДТ-75 թրթուրավոր տրակտոր	1	0	1989թ.
Պլաստմասե աղբամաններ	514	240լ	2023թ.
Երկաթե աղբամաններ	65	1մ^3	2023թ.

Անի կոմունալ տնտեսության իրականացված աղբահանության վերաբերյալ բնակչության գոհունակությունը, ըստ դիագրամայի.

Դիագրամա 1

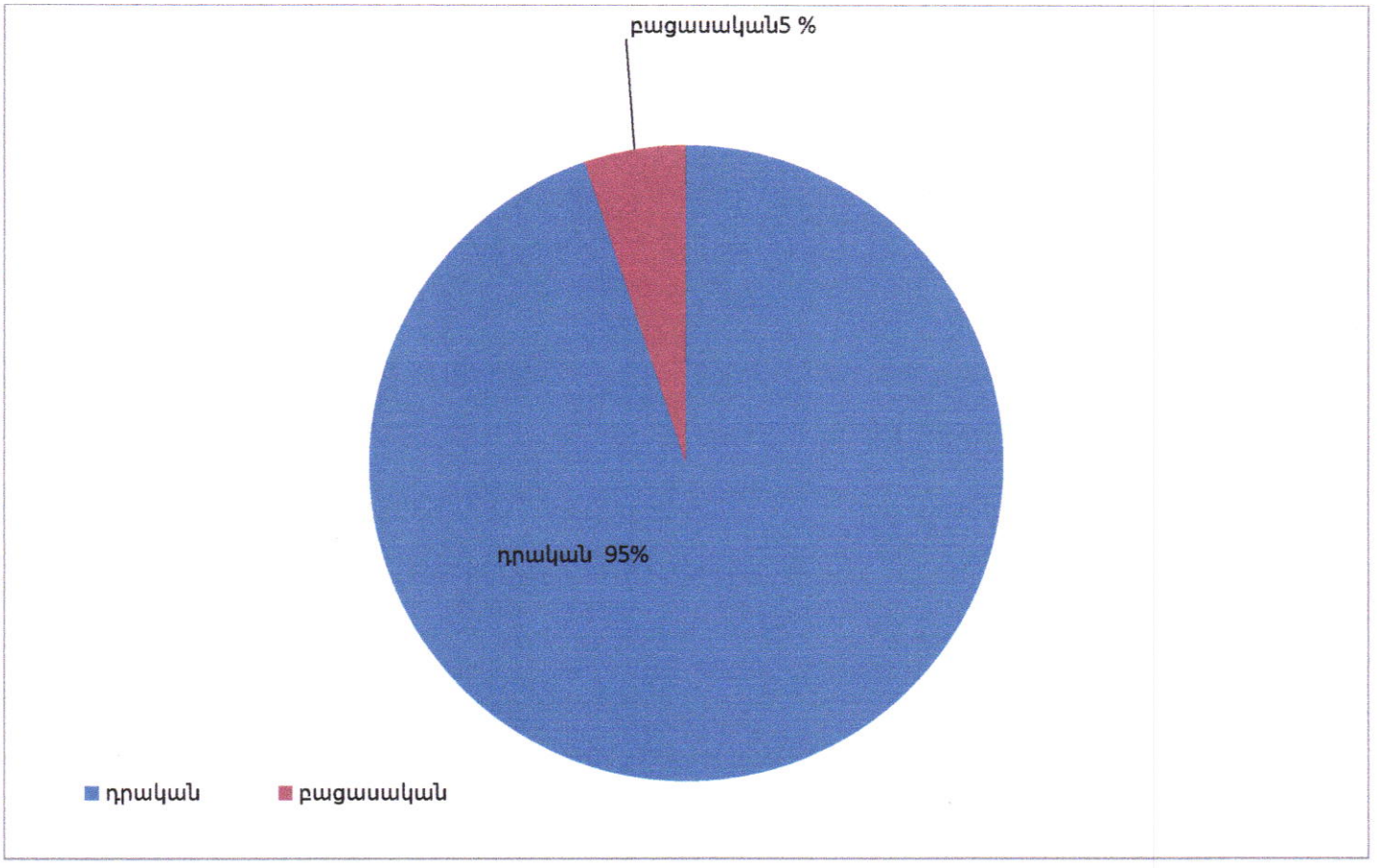

7. Ֆինանսավորում և բյուջե

ա. Աղբահանության եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրությունը

Աղյուսակ 22

Տարի	Աղբահանության սահմանված վարձավճարները/ դրամ/անձ/	Գործող տնտեսվարող սյուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սյուբեկտների թիվը / աղբահանության պայմանագիր/	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս դրամ/տարի
2021	100	30	30	33313542
2024	100	32	32	33522770
2025	133	208	208	42052397

բ. Աղբահանության եկամուտներ

Աղյուսակ 23

Տարի	Եռամսյակ	Աղբահանության եկամուտ
2021	1-ին եռ.	454960
	2-րդ եռ.	286940
	3-րդ եռ.	700010
	4-րդ եռ.	794544
Տարեկան 2021թ.		**2236454**
2022	1-ին եռ.	781493
	2-րդ եռ.	726000
	3-րդ եռ.	476576
	4-րդ եռ.	626120
Տարեկան 2022թ.		**2610189**
2023	1-ին եռ.	546227
	2-րդ եռ.	1391196
	3-րդ եռ.	2695136
	4-րդ եռ.	5687277
Տարեկան 2023թ.		**10319836**

գ. Աղբի հավաքագրման և սանիտարական մաքրման ծախսեր

Աղյուսակ 24

Տարի	Եռամսյակ	Աղբահանության ծախս	Սանիտարական մաքրման ծախս
2021	1-ին եռ.	5823278	8215676
	2-րդ եռ.	7555852	10049368
	3-րդ եռ.	8664615	10859536
	4-րդ եռ.	11269797	14539194
Տարեկան 2021թ.		**33313542**	**43663774**
2022	1-ին եռ.	7951792	12581871
	2-րդ եռ.	6218331	14097461
	3-րդ եռ.	10187548	15349161
	4-րդ եռ.	9165099	19701242
Տարեկան 2022թ.		**33522770**	**61729735**
2023	1-ին եռ.	7220369	11748590
	2-րդ եռ.	11160535	25646343
	3-րդ եռ.	6338283	38311656
	4-րդ եռ.	17333210	47993480
Տարեկան 2023թ.		**42052397**	**123700069**

Միջնաժամկետ և երկարաժամկետ նպատակներ

Վերլուծելով Անի համայնքի 2023թվականի աղբահանության վիճակն ու հիմնախնդիրները, աշխատանքային խումբը կազմեց կարճաժամկետ և երակարաժամկետ աշխատանքային պլան: Նկատի առնելով, որ Անի համայնքը մյուս խոշորացված համայնքների համեմատ ունի դանդաղ զարգացող ֆինանսատնտեսական վիճակ, նպատակները սահմանվել են հնարավոր տեսլականի և ֆինանսական կայուն պայմաններին համապատասխան:

Հիմնահարցեր և դրանց նկարագրությունները

Կարճաժամկետ նպատակներ

1.<u>Բնակչության իրազեկվածություն</u>

Անի համայնքի բնակչության շրջանում վարձավճարների վճարման հետ կապված կա որոշակի խնդիրներ, Անի կոմունալ տնտեսության աշխատակիցների աշխատանքային ծանրաբեռնվածության պատճառով առաջանում է իրազեկման և տեղեկատվության խնդիրներ:

Վերլուծությունների արդյունքում աշխատանքային խումբը եկավ այն եզրակացությանը, որ կարիք կա ստեղծելու արագ, քիչ ծախսատար միջոցներ՝ բնակչությանը վարձավճարների մասին տեղեկացնելու համար:

Աղյուսակ 25

Գործողություն	2024 եռամսյակներ			
Ուսումնասիրել համայնքապետարանի և ՀայՓոստի հետ պայմանագիրը				
Համայնքապետարանի հետ պայմանագրի արդյունքում ստանալ ՀայՓոստով բնակչության իրազեկման հնարավորություն				
Բազայում հավաքագրել բնակիչների բջջային հեռախոսահամարներն ու SMS հաղորդագրությունների միջոցով իրազեկել բնակչությանը				

2. Աղբավայրի ցանկապատում

Անի համայնքի կողմից օգտագործվող թվով 2 աղբավայրերը ցանկապատված չեն՝ քամիներից և թափառող կենդանիների միջոցով աղբը տարածվում և աղտոտում է հարակից արոտավայրերն ու ցանքատարածքները:

Իսկ աղբանոցից շրջակա միջավայր վտանգավոր նյութերի արտանետման դեմ պայքարի համար, աղբանոցի հարակից տարածքի կանաչապատման անհրաժեշտություն կա:

Աղյուսակ 26

Գործողություն	2024 եռամսյակներ			
Վերանայել ֆինանասական կարողությունները				
Ձեռք բարել համապատասխան միջոցներ, ծառեր, տնկիներ և իրականացնել կազմակերպչական աշխատանքներ				
Ցանկապատել Անի համայնքի աղբանոցը,կազմակերպել ծառատունկ և կանաչապատում				

3. Նոր աղբամաններ

2023թ-ին Անի կոմունալ տնտեսությունը Անի համայնքի բնակավայրերը կահավորեց նոր աղբամաններով, սակայն փորձնական ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ կարիք կա նոր, արդի, չտեսակավորված աղբի համար նախատեսված, ոտնակով, պլաստմասե աղբամաններ ձեռք բերելու:

Աղյուսակ 27

Գործողություն	2024 եռամսյակներ			
Վերանայել ֆինանասական կարողությունները				
Մշակել աղբամանների տեղակայման և տեղադրման ռազմավարություն				
Ձեռք բերել և տեղադրել աղբամաններ				

Երկարաժամկետ նպատակներ

1. Անի համայնքի աղբահանության կառավարման վարչաիրավական կանոնակարգերի մշակում և ընդունում

Անի համայնքի երեք բնակավայրերում իրականացվում է ամենօրյա, իակ մնացած տասնվեց բնակավայրերում շաբաթական մեկանգամյա աղբահանություն, սակայն բնակչության մի հատված դժկամությամբ է վճարում կատարված աղբահանության վճարները, կա դժգոհություն հատակապես արտագնա աշխատանքի հետևանքով բացակայող քաղաքացիների և փաստացի չբնակվողերի շրջանում, ուստի կարիք կա իրականացնել իրազեկման աշատանքներ, ստեղծել բնակչության որոշակի շերտի համար զեղչային համակարգեր, ինչպես նաև գործարկել վարչական պատժամիջոցներ / տույժեր, տուգանքներ/:

Աղյուսակ 28

Գործողություն	2026 եռամսյակներ				2027 եռամսյակներ			
Աղբահաբահանության կառավարման կանոնների, վարձավճարի չափի ու վճարման եղանակների վերաբերյալ որոշումների մշակում								
Զեղչային համակարգերի որոշումների մշակում								
Աղբավայրի օգտագործման և պահպանման վերաբերյալ կանոնակարգի մշակում								
Մշակված կանոնակարգերի ու որոշումների քննարկում ավագանու նիստերում և դրանց հաստատում								

2. Ձեռք բերել աղբահանության մասնագիտացված նոր մեքենաներ

Անի համայնքում կանոնավորված աղբահանություն իրականացվում է 2023թ սկսած, և աղբահանության աշխատանքները կատարվում են համայնքի բոլոր բնակավայրերում, հետևաբար ԱԿՏ ենթակայության տակ գտնվող երկու GAZ KO-440N և մեկ GAZ KO- 413/ GAZ 53/ աղբատար մեքենաները ծանրաբեռնված աշխատանքի արդյունում ենթարկվում են ֆիզիկական մաշվածության և վերանորոգման աշխատանքների անհրաժեշտություն է առաջանում, ավելանում է վառելիքի ծախսը:

Հարկ է նշել նաև, որ 1մ^3 աղբի վրա կատարվող ծախսն ու վառելիքի ծախսն ավելին է, քան մեքենայի տարողունակությունը:

Ծրագիրը ենթադրում է, որ ձեռք բերել ևս մեկ նոր, ժամանակակից, բարձր արտադրողականությամբ աղբատար մեքենա, որը հնարավորություն կտա բարձրացնելսպասարկվող տարածքների որակն ու արդյունավետությունն՝ անհամեմատ քիչ ծախս կատարելով:

Աղյուսակ 29

Գործողություն	2026 եռամսյակներ				2027 եռամսյակներ			
Ուսումնասիրել, հաշվարկել աղբատար մեքենաների տիպը, գինը, հաշվարկել և որոշել քանակը								
Վերանայել համայնքային բյուջեն, փնտրել ֆինանսավորման աղբյուրներ,դոնորներ								
Հայտարարել մրցույթ և ձեռք բերել աղբատար մեքենա								

3.<u>Աղբի տեսակավորում և վերամշակում</u>

Անի համայնքում կատարվում է ԿԿԹ աղբահանություն, սակայն չի կատարվում աղբի տեսակավորում և վերամշակում, քանի որ համայնքում չկա վերամշակման համար նախատեսված կառույցներ, համայնքը չունի համապատասխան միջոցներ և հնարավորություններ աղբի տեսակավորման համար:

Չտեսակավորման արդյունքում, աղբի հետ խառնվում ու տեղափոխվում են վտանգավոր նյութեր ու քիմիական տարրեր պարունակող առարկաներ ինչն էլ իր հերթին վտանգ է շրջակա միջավայրի և բնակչության առողջության համար:

Աղյուսակ 30

Գործողություն	2027 եռամսյակներ				2028 եռամսյակներ			
Ուսումնասիրել տեսակավորման համար նախատեսված համապատասխան գործիքները և հաշվարկել դրանց ծախսերը								
Ուսումնասիրել համայնքային բյուջեն, գտնել ֆինանսավորման աղբյուրներ, դոնորներ								
Ձեռք բերել համապատասխան միջոցներ տեսակավորման համար								

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶԻ ԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ **Ա. ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ**